

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. J.P.L.C. Dijkgraaf, drs. M. Polderman, R.C.A Wilcke)

Uitspraaknr. 01.014

Datum:

15 januari 2002

Onjuiste pedagogische benadering door groepsleerkracht, te weinig aandacht voor leerachterstand door school; gedeeltelijk ongegrond, gedeeltelijk gegrond; PO.

De klacht

De ouders van een basisschoolleerling klagen erover dat (1) de groepsleerkracht van de groepen 7 en 8 hun zoon oncontactisch, onpedagogisch en kwetsend heeft benaderd en (2) de groepsleerkracht en de schooldirecteur onvoldoende aandacht hebben gehad voor de leerachterstand van hun zoon.

De visie van partijen

De leerling heeft van maart 1996 tot het eind van het schooljaar 2000-2001 op deze basisschool gezeten.

Hij heeft in groep 7 en de eerste helft van groep 8 les gehad van de groepsleerkracht. Volgens zijn ouders heeft zij hem dikwijls onpedagogisch benaderd. Klagers geven daarvan enkele voorbeelden. Daarnaast is hun zoon betrokken geweest bij een vechtpartij in de klas, waarna de groepsleerkracht aan de klas heeft gevraagd hoe hij moest worden gestraft toen hij geen excuses wilde aanbieden.

De moeder heeft de school gebeld en gezegd dat haar zoon niet meer op school zou komen. De vader is naar het huis van de groepsleerkracht gegaan om haar kant van het verhaal te horen. Zij heeft toen toegezegd dat ze er op terug zou komen met de schooldirecteur. In plaats daarvan is de leerling tegen de afspraak in de volgende morgen bij de directeur geroepen. De leerling had wegens privé-omstandigheden gedragsproblemen. De groepsleerkracht wist hiervan, maar heeft haar aanpak van het kind daar niet op aangepast.

In groep 6 heeft de leerling een leerachterstand opgelopen. Op zijn overgangsrapport naar groep 7 had de leerling allemaal voldoende. Bij de eerste Cito-toets in groep 7 scoorde hij echter laag. De ouders hebben gedurende groep 7 gedacht dat het wel meeviel, want op zijn eindrapport van groep 7 had hun zoon allemaal voldoende. Pas aan het begin van groep 8 is de ouders duidelijk geworden dat hij een grote leerachterstand had. Op een ouderavond hebben zij van de groepsleerkracht en de directeur vernomen dat de hele klas een leerachterstand had. Eind oktober 2000 ontvingen de ouders als voorlopig schoolkeuze-advies voor hun zoon: leerwegondersteunend onderwijs.

In november 1999 hebben de ouders op aanraden van de groepsleerkracht hun zoon aangemeld bij een instelling voor jeugdhulpverlening. Hun zoon wilde dit niet, waarna de moeder alleen gedurende een half jaar met iemand van deze instelling de problemen met hun zoon heeft besproken. Deze gesprekken zijn met de groepsleerkracht besproken tijdens de 10-minuten gesprekken.

Aan het eind van groep 7 hebben de ouders en de groepsleerkracht gesproken over een

eventuele verwijzing naar het speciaal onderwijs. De ouders wilden echter niet dat hun zoon naar een derde basisschool ging.

Zij hebben dit niet met de school besproken.

De ouders hebben hun zorgen dikwijls met de groepsleerkracht en de directeur besproken, waarbij de groepsleerkracht soms geëmotioneerd raakte. De groepsleerkracht is de partner van de directeur. Deze laatste is hierdoor in het conflict tussen hen en de groepsleerkracht niet onafhankelijk en onpartijdig geweest. De ouders hebben hiervoor echter geen concrete aanwijzingen.

De groepsleerkracht herkent zich niet in het beeld dat de ouders van haar hebben geschetst. Zij draagt in de klas als belangrijkste regel 'respect voor elkaar' uit en zal daarom nooit opmerkingen maken zoals die door de ouders zijn aangehaald.

Bij de vechtpartij in de klas weigerde de leerling zijn excuses aan te bieden. De groepsleerkracht heeft toen in zijn algemeenheid met de klas gesproken over gedrag en het soms moeten aanbieden van excuses.

De groepsleerkracht heeft het bedreigend gevonden dat de vader haar die avond thuis heeft bezocht. Zij weet niet wat ze toen met hem heeft afgesproken. De directeur was niet op de hoogte van een afspraak dat met de vader op het incident zou worden teruggekomen. De directeur heeft de volgende dag met het kind gesproken omdat die op school was verschenen terwijl de moeder de dag daarvoor had gezegd dat hij niet meer op school zou komen.

Aan het eind van groep 6 werd duidelijk dat de groep intensieve aandacht nodig had. De directeur heeft toen de groepsleerkracht gevraagd in groep 7 de klas onder haar hoede te nemen. De klas bleek een leerachterstand te hebben. Zij heeft toen een algemeen plan van aanpak voor de groep gemaakt, waarbij de nadruk lag op extra individuele hulp voor de leerlingen. Zij wijst erop dat zij naast groepsleerkracht tevens intern begeleidster is.

De groepsleerkracht heeft bij deze leerling echter prioriteit gegeven aan zijn gedragsproblemen, omdat hij niet ontvankelijk was voor hulp bij het aanpakken van zijn leerachterstand.

In november 1999 heeft de groepsleerkracht aangegeven dat ze wilde dat hij naar een instelling voor jeugdhulpverlening ging. Zij heeft op verzoek van de ouders geregeld dat zij en hun zoon daar terecht konden. Ze weet dat de leerling daar uiteindelijk niet naar toe is gegaan. Ze heeft niet met klagers gecommuniceerd dat zij zelf ook met deze instelling heeft gesproken over de benaderingswijze van Jimmy.

De leerling was weliswaar geen hoogvlieger, maar had ook geen beperkte cognitieve vermogens. Dat de groep, inclusief deze leerling, vooruitgang boekte, bleek uit de Cito-toetsen. Dat zijn rapporten ook in groep 7 goed waren, was het gevolg van het pedagogische beleid dat als het eindrapport van groep 6 goed is, het volgende rapport niet sterk naar beneden kan gaan.

Aan het eind van groep 7 heeft verweerster de conclusie getrokken dat haar aanpak niet aansloeg bij de leerling en dat de school weinig meer voor hem kon betekenen. Zij heeft toen aan de ouders voorgesteld hun zoon aan te melden voor het VSO-LOM. Die wilden dat echter niet. De jongen is daarom het volgende schooljaar weer bij verweerster in groep 8 gekomen. De groepsleerkracht heeft in deze periode geen contact gehad met de ambulante begeleider of de schoolbegeleidingsdienst. Met de ambulante begeleider was in het begin van groep 7 afgesproken om naast de begeleiding door de instelling voor jeugdhulpverlening niet ook zelf extra activiteiten met het kind te ontplooiën.

De groepsleerkracht heeft regelmatig met de ouders over het kind gesproken. Deze bijeenkomsten begonnen altijd verwijtend, waardoor een opbouwend gesprek moeilijk te bereiken was.

Volgens de directeur heeft hij geprobeerd zich naar de groepsleerkracht net zo op te stellen als naar de andere leerkrachten en heeft hij hierin naar eer en geweten gehandeld.

Overwegingen van de Commissie

Ten aanzien van klachtonderdeel 1

De ouders hebben een aantal voorbeelden gegeven van opmerkingen van de groepsleerkracht waaruit zou blijken dat zij ontactisch, onpedagogisch en kwetsend is opgetreden richting hun zoon. Zij heeft de opmerkingen ontkend of heeft weersproken dat ze onpedagogisch of kwetsend waren. Met betrekking tot het schopincident heeft ze haar versie van het incident beschreven.

De Commissie is van oordeel dat de klacht niet aannemelijk is gemaakt. Niet alleen heeft de groepsleerkracht enkele voorbeelden ontkend en hebben de ouders deze opmerkingen niet met feiten ondersteund, maar daarnaast zijn de overige opmerkingen niet per definitie onpedagogisch en kwetsend te noemen. De ouders hebben niet aannemelijk gemaakt waarom de opmerkingen dat in dit geval wel waren. Evenmin zijn aan de Commissie op andere wijze feiten en omstandigheden gebleken die steun geven aan wat de ouders naar voren hebben gebracht.

Met betrekking tot het schopincident merkt de Commissie op dat de door de groepsleerkracht geschetste afhandeling van het incident haar aannemelijk voorkomt. Het is voorstelbaar dat de leerling, die wellicht op dat moment nog niet geheel gekalmeerd was, het door de groepsleerkracht geschetste groepsgebesprek als straf heeft opgevat en die beleving aan zijn ouders heeft verteld. Het in zijn algemeenheid aan de orde stellen van normen en waarden naar aanleiding van een incident is echter niet te zien als een straf.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Ten aanzien van klachtonderdeel 2

De ouders stellen dat de groepsleerkracht en de schooldirecteur onvoldoende aandacht hebben gehad voor de leerachterstand van hun zoon. Zij onderbouwen dit met name door te wijzen op zijn rapporten in groep 7 en 8, waaruit niet zou blijken dat zijn prestaties dusdanig waren dat hij uiteindelijk het advies zou krijgen voor leerwegondersteunend onderwijs. Dit laatste was voor de ouders een verrassing. Dit hoeft echter niet automatisch tot de conclusie te leiden dat de school onvoldoende aandacht heeft gehad voor de leerachterstand. Een andere mogelijke reden kan zijn dat er tussen school en de ouders niet goed is gecommuniceerd over de achterstand.

In dit geval heeft de school op zijn laatst begin groep 7 vastgesteld dat de leerlingen een leerachterstand hadden.

Er is een collectief plan van aanpak voor de klas opgesteld. De groepsleerkracht heeft haar extra aandacht voor de leerling vooral gestoken in zijn gedragsproblemen aangezien hij volgens haar niet ontvankelijk was voor hulp bij het wegwerken van zijn leerachterstand. Zij heeft met een instelling voor jeugdhulpverlening gesproken over de benadering van deze leerling.

Het is begrijpelijk dat de groepsleerkracht ervoor heeft gekozen haar aandacht in eerste instantie bij het gedrag van het kind te leggen, zeker toen bleek dat hij voor hulp bij zijn leerprobleem niet ontvankelijk was. Het risico hierbij is echter dat er geen goed zicht komt op de aard/oorzaak van de leerproblemen. Mogelijk is dat in dit geval gebeurd. De groepsleerkracht heeft ter zitting gezegd dat zij niet gelooft dat de leerling cognitieve

beperkingen heeft. Dit staat echter in contrast met haar eigen schooladvies voor leerwegondersteunend onderwijs, de uitkomsten van het advies van de PCL en de uitslag van het onderzoek door het adviesbureau voor opleidingen en beroep waaruit naar voren komt dat prestaties en intelligentie op hoofdlijnen matig tot zwak waren.

De groepsleerkracht heeft eind groep 7 geconcludeerd dat haar aanpak van de leerling niet werkte. Ze heeft de ouders toen voorgesteld hem aan te melden bij het VSO-LOM. Die stemden daarmee niet in. Zij hebben echter niet aan de school verteld wat hun beweegredenen hiervoor waren.

De Commissie is van oordeel dat op het moment dat duidelijk werd dat de aanpak van de groepsleerkracht niet werkte en bekend werd dat de leerling niet van school zou gaan, de groepsleerkracht externe hulp had moeten zoeken bij de ambulante begeleider of de schoolbegeleidingsdienst om zo advies te krijgen over een nieuwe aanpak. Doorgaan met de door de groepsleerkracht zelf als falend beschouwde aanpak was immers niet zinvol. De problemen met de leerling zouden daardoor eerder kunnen toenemen dan afnemen.

Wat betreft de discrepantie tussen schoolrapporten en schooladvies merkt de Commissie op dat de rapporten het beeld geven van een jongen die zoals de schooldirecteur heeft gezegd geen hoogvlieger is, maar geen reden geven te denken dat hij een leerachterstand of leerproblemen heeft. De groepsleerkracht heeft aangegeven dat zij op het eerste rapport in groep 7 geen lagere cijfers heeft gegeven omdat ze dat na het goede rapport aan het eind van groep 6 niet juist vond.

In eerdere klachten heeft de Commissie reeds uitgesproken dat als een school er voor kiest in het rapport een rooskleurige situatie te schetsen om zo een leerling te stimuleren, zij er wel voor moet zorgen dat misverstanden bij ouders over het leerniveau van hun kind worden voorkomen. Dit dient te gebeuren door zowel mondeling als schriftelijk voldoende toelichting te geven hoe het rapport moet worden geïnterpreteerd.

De Commissie stelt vast dat de algemene toelichting die in het rapportboekje staat geen duidelijkheid verschaft over de totstandkoming van de rapportcijfers. Punt twee van de toelichting stelt dat bij de cijferwaardering gebruik wordt gemaakt van de schaal 5 t/m 10, waarbij 1 t/m 4 niet op het rapport zullen worden vermeld. Het is niet duidelijk of de school een schaalverdeling hanteert met zes mogelijkheden (5 t/m 10) of een verdeling met tien mogelijkheden (1 t/m 10) waarbij de cijfers 1 t/m 4 uit pedagogische overwegingen niet op het rapport worden weergegeven. Hierdoor is het niet mogelijk rapportcijfers te wegen. Een 6 op een schaal van 1 t/m 10 is immers een hoger cijfer dan een 6 op een schaal van 5 t/m 10. Onder hetzelfde punt in de toelichting staat dat het cijfer het niveau van de werkresultaten aangeeft en geen uitkomst is van een deling. Waar het laatste op doelt, valt niet te begrijpen. Ten slotte staat er dat er om een kind te stimuleren of te waarschuwen soms gebruik wordt gemaakt van een 1/2 of + erbij, c.q. - eraf. Uit de rapporten is echter niet te lezen of er bij een 6,5 een 1/2 bij of af is gegaan of dat het cijfer wellicht sec het niveau van de werkresultaten weergeeft.

Het is begrijpelijk dat de ouders door de rapporten het idee hebben gehad dat er geen grote problemen waren met de prestaties van hun zoon. Dit is met name de schooldirecteur aan te rekenen, die eerstverantwoordelijk is voor de algemene gang van zaken op school.

De Commissie zal het bevoegd gezag adviseren over de rapporten.

Met betrekking tot de stelling van de ouders dat de directeur in het geschil tussen hen en de groepsleerkracht, zijn partner, niet onafhankelijk en onpartijdig is geweest moet worden vastgesteld dat de ouders hebben aangegeven hiervoor geen enkele concrete aanwijzing te hebben. Evenmin zijn aan de Commissie op een andere wijze feiten en omstandigheden gebleken die steun geven aan wat zij naar voren hebben gebracht. Hierdoor is niet aannemelijk geworden dat de directeur zich niet onafhankelijk en onpartijdig heeft opgesteld.

Derhalve is dit deel van de klacht ongegrond.

Samenvattend komt de Commissie tot het oordeel dat de klacht over het onvoldoende aandacht hebben voor de leerachterstand van de leerling gegrond is voor zover die betrekking heeft op het niet door de groepsleerkracht inschakelen van externe hulp aan het begin van groep acht en op de onduidelijke (opzet van de) rapporten.

Ambtshalve

Het bevoegd gezag heeft in de door hem verstrekte informatie opgemerkt dat de klacht het herstel van de directeur en de groepsleerkracht niet heeft bevorderd.

De Commissie acht het mogelijk dat het herstel van de directeur en de groepsleerkracht is belast met de kennis dat er een klacht tegen hen was ingediend.

Op basis van de informatie over het herstel die de Commissie kreeg van het bevoegd gezag, dat contacten onderhield met de directeur en de groepsleerkracht, heeft de Commissie besloten de behandeling van de klacht tijdelijk stil te leggen. In de tussentijd, toen het bevoegd gezag er achter kwam dat de klacht het herstel niet bevorderde, had het de mogelijkheid om op eigen initiatief te bekijken of de klacht in onderling overleg met de ouders alsnog tot een oplossing kon worden gebracht. Het ter behandeling voorliggen van de klacht bij de LKC stond daar immers niet aan in de weg.

De Commissie heeft reeds aan de hand van eerdere zaken moeten vaststellen dat schoolbesturen zich, nadat een klacht in behandeling is genomen door de LKC, vaak afzijdig houden van het tussen partijen ontstane conflict. In veel gevallen is het echter mogelijk dat het bevoegd gezag een oplossingsgerichte rol speelt in de kwestie, zeker als het zelf niet in een eerder stadium op de hoogte was van de klacht.

Conclusie van de Commissie

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat klachtonderdeel 1 ongegrond is en dat klachtonderdeel 2 gegrond is voor zover dat betrekking heeft op het niet door de groepsleerkracht inschakelen van externe hulp aan het begin van groep acht en op de onduidelijke (opzet van de) rapporten.

Het onderdeel dat betrekking heeft op de vermeende partijdige opstelling van de directeur is ongegrond.

Advies van de Commissie

De Commissie adviseert het bevoegd gezag van deze basisschool een beleid te ontwikkelen dat erop is gericht te komen tot een aanpassing van de leerlingenrapporten.